

הלקח והלבוב

עבודת חודש בסליו

חודש בסליו מכון נגד שבט בנימין

מבואר **בספרים הקדושים** (עי' פרי אדיק ר"ח כסליו אות ז) שהי"צ חדשים מכוונים נגד הי"צ שבטי י-ה לפי סדר הדגלים, וחודש ניסן הוא מכון כנגד דגל מחנה יהודה, ולפי סדר זה חודש כסליו הוא מכון נגד שבט השלישי מדגל מחנה אפרים, שהוא שבט בנימין, וממילא מובן שעבודת החודש אנו יכולין ללמוד מהצנה בעבודת ה' המיוחדת של שבט בנימין, וממילא זה העבודה מכון נגד חודש כסליו.

בנימין בח השתיקה

אמרו חז"ל (אסת"ר ו, יב) רחל תפסה פלך שתיקה-ראתה סבלונותיה ציד אחותה ושתיקה בנימין צנה תפש בשתיקה, תדע שאצנו שהיתה בחשן היתה ^{שתיקה} יספה לומר יודע היה במכירת יוסף ושותק, יספה יש פה ושותק, שאלו בן צנה (שמואל א י, טו) וְאֵת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ, אסת"ר ב, כ) אין אסת"ר מגדת מולדתה ואת עמה.

לבאורה יש להבין מה שאצנו של בנימין נקרא יספה על שם השתיקה, הלא לכאורה הפה מורה על כח הדיבור ולא על כח השתיקה? השפת אמת (לקוטים פ"ר וינא

ד"ה רחל) כתב חז"ל רחל תפסה פלך שתיקה, לכאורה למ"ש צוה"ק (ח"א קנב.) דרחל עלמא דאחגליא אין זה כסוגית המדרש, אכן יתכן לומר דהיא הנותנת, כמו שאמרו צ"ס יספה יש פה ואינו מגיד, שזה ששולט על הפה נקרא יש פה, ולו מגלין סתרי תורה, לכן רחל שתפסה פלך שתיקה היא מכוונת לעלמא דאחגליא, וכן דבר המלוכה לא הגיד" (ש"א י, טו), והמלוכה הוא עולם הדיבור (תיקו"ז קלו.), ומנהיג נקרא דברן (סנהדרין ט.), ולריך להיות לו מדת השתיקה כנ"ל. ויותר מבואר במקו"א (לקוטים לד' פרשיות ופורים ד"ה הנה) חז"ל אמנם זה עלמנו סוד המתהפכת, כי מי שאין יכול לעצור דבורו אין לו פה והוא ברשות פיו כמו רשעים ברשות לבן (צ"ר לד, י), אצל מי שהפה ברשותו נקרא יש פה שהפה והלצ ברשותו. ולהבין הדבר יותר נעתיק את דבריו במקו"א ל' (לקוטים פ"ר צא ד"ה הכזדת) חז"ל 'הכזדתי את לבו' כמה פעמים נזכר הכזדת לבו ולא ראשו וכדומה-רק לבו, והטעם כי הרשעים ברשות לבן וכליל כולו משועבד אל לבו, וזה המשל שכתוב במדרש (ילקוט"ש וארא רמו קפב) משועל שנטל לב החמור כו' עיין שם, כי זה שרשעים ברשות לבן, נקרא שאין לו לב, שהרי אין הלצ שלו וברשותו אדרבה,

12 mo
12 ק
בנימין

ולכך אמר שאין להחמור לז שאינו שלו ומותר לגזולו, עכ"ד. וזה הוא הטעם שאזנו של בנימין היה ישפה, כי יש לו בעלות על הפה, כי יש לו כח השתיקה, ומי שהוא בעלים על הפה נקרא שהפה הוא שלו.

ומזה יש לנו להבין שחודש כסליו יש לנו לעבוד על קדושת הפה, לקנות מדת השתיקה, ויש כח מיוחד בחודש הזה, כי זה הוא מהותו של שבט בנימין, ונחודש זה יש לנו הסייעתא דשמיא להצליח לקנות כח השתיקה. ועל ידי קנין השתיקה אנו זוכים בסוף החודש לארומי קלא בהלל והודאה להקב"ה צימי החנוכה, וכדברי השפת אמת (פורים תרמ"ח ד"ה בענין) 'ויין דקול רע לין (מנחות פו.), מ"מ בפנים הי' השירה על היין בשעת הנסכים. והוא כענין דאיתא (וזה"ק ח"ג לט.) יין בשתיקה ועמיד לארמא קלא לבסוף כשמפקח הלב'. וע"י העבודה בשתיקה זכ"ד ימים בתחילת החודש זוכים אח"כ לשירה בצחי' אומרים שירה על היין.

בתיב (מהלים מה, ג) 'יפּיפּיתּ מְצַנֵּי אֲדָם הַזֶּזֶק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַי, על כן צִרְכָּךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. חֲגֹרֶךְ חֲרָכְךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּרַת הַזֶּזֶק וְהַדְרָךְ.' שע"י השפתים האדם נושא חן, ויש לדייק בלשון הפסוק שמייחס חן לשפתיים, ולא לדיבור, שהרי מוצא השפתיים הוא רק האותיות צומ"ף, ויותר הי' לייחס החן לכל הדיבור, ונראה עפ"י מה שמבואר בשפת אמת (סוכות תרנ"ד ד"ה קצעו) שהשפתים יש בהם ז' כוחות כח הדיבור וכח השתיקה, שמשיק השפתים שלא לדבר, והיינו כי השפתים מורים על כח השתיקה ועל כח הדיבור, כי לפי השתיקה מלדבר דברים שאינם הגונים, כן נתרבה אלל האדם כח הדיבור, ועי"ז

הדיבור מעלה חן, ולכן נאמר דייקא "הזק חן בשפתותיך" כי ע"י השפתים יש לו חן, כי ע"י טהרת הלשון שלא לדבר דברים בטלים ודברים אסורים ודברי נבלה, עי"ז הדיבורים שמדבר נושאים חן. אם יש לאדם כח השפתים אז שורה השכינה אללו, כי שפה בגימטריא שכינה (תיקו"ז סב.), ויש לרמוז כי שלימות הדיבור הוא ע"י ז' השפתים, שתיקה ודיבור, וז' פעמים שפה בגימטריא תשע, לרמוז שע"י כח הז' שפתים יכול האדם להגיע למדה החשיעית מלעילא לתתא, שהוא מדת היסוד, שכל הקדושה תלוי בכח הדיבור.

בתיב (ישעיה נד, יז) 'וּשְׁמַתִּי כְּדָל שְׁמֹתַי, ואמרו חז"ל (ז"צ עה.) חד אמר שהם אחד אמר ישפה וקוב"ה אמר להוי כדין וכדין, והשר שלום מצעלזא זי"ע מציא דברי הרבינו צחי' (תורה כח, טו) שכתב שסגולת אבן שהם הוא לתת חן לאדם בעיני כל רואיו ונקראת שהם, ומי שנושאה בבית המלכות תועיל הרבה וצליח והיו דבריו נשמעים. הרי שענין שהם מורה על הדיבור ושהיו דבריו נושאים חן, וענין ישפה הוא על שם יש פה ושומק, אבנו של שבט בנימין, היינו כי שהם וישפה מורים על כח הדיבור וכח השתיקה, ועל זה נאמר בגמרא להוי כדין וכדין, שזכח ז' האבנים האלה נאמח הגאולה העמידה, שזה הוא הכח למצוא חן בעיני המקום, ועל ידה תהיה גאולה העמידה זכח שהם וישפה.

חגובה נקרא כן על שם מדת הח"ן כמבואר בספה"ק, והחן מיוחס דייקא לחודש כסליו, היינו לכח השתיקה, שע"ז הולך חן בשפתותיך, שעל ידי השפתים הוא בא לידי שתיקה.

לנדיקי לסגויי זרמיותא, אמר לה אין עם
 נזר תחזר ועם עקש תתפל (ש"צ כג, כז),
 אמר לה ומאי רמיותא, אמרה ליה אית לי
 אחתא דקשישא מינאי ולא מנסיב לי מקמה,
 מסר לה סימניס, כי מטא ליליא אמרה השתא
 מיכספא אחתאי מסרתינהו ניהלה, והיינו
 דכתיב (בראשית כט, כה) ויהי צבקר והנה היא
 לאה, מכלל דעד השתא לאו לאה היא, אלא
 מתוך סימנין שמסרה רחל ללאה לא הוה ידע
 עד השתא, לפיכך זכתה וילא ממנה שאל,
 ומה לניעות היתה בשאל דכתיב (שמואל א י,
 טו) ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר
 שמואל, זכה וילאת ממנו אסתר. הרי שזה
 שאין שאל מגיד את דבר המלוכה שהוא כח
 השתיקה נוצע מכח לניעות, וכן פירשו בספרים
 (ע"י שפת אמת לקוטים ר"ח אדר) על אסתר
 שהלניעות שלה היתה מה שנאמר אין אסתר
 מגדת, והיינו כח השתיקה.

צניעות מביא חן, וכמו שמלינו (שבת קיג):
 אלל רות שראה זה דבר לניעות
 ועי"ז מצאה חן בעיניו, כי לניעות מביא לידי
 חן, וזה הוא החן של חנוכה ע"י הלניעות
 של עצודת החודש הזה.

הארץ צבי (פ"ר וילא) כותב שכסליו נוטריקין
 כיס לו, שעל האדם להסתיר מעשיו
 כמו זכיס, שעבודת החודש הוא לעשות מעשיו
 בהסתרה, שיהיה הנגע לכת, והם המעשים הכי
 מוצחרים בתכלית האמת, מוסתר מהכל,
 והשכר לזה הוא גלוי אור גדול בתוך החושך,
 וזה הוא הנס דחנוכה שהוא בסוף החודש
 שבה מתוך העבודה בהסתרת המעשים כל
 החודש. ולכן איתא בספר יצירה (פ"ה מ"ה)
 על חודש זה וזר בו קשת בעולם, כי קשת
 עיקר כוחו הוא ע"י מה שמושך יותר המיתר

אמרו חז"ל בסוגיא דכזתה (שבת כג): נר
 שיש לה שתי פיות עולה משום שני
 בני אדם, ואיתא בספר תפארת שמואל שהכונה
 על נשמת האדם הנקרא נר, נר ה' נשמת
 אדם, ויש לנשמה שתי פיות, והם כח הפה
 של האדם, והמילה שהוא בגימטריא פה, ומי
 שיש לו שתי פיות, יש לו פירושו שהוא צעה"צ
 עליהם, ומי שיכול להשתיק הגוף שלו, והוא
 בעלים על הפה, הוא עולה כשני בני אדם,
 שאינו צריך לפחד מפני המזיקים, וכדאיתא
 צריש זרכות שתרי אין להם מה לפחוד
 ממזיקים. וזה עצודת ימי החנוכה להאיר הנר
 ה' נשמת אדם, ולשמור קדושת האדם שהוא
 ע"י שמירת הדיבור שיהיה בעלים על הפה
 שלו.

בנימין בח הצניעות

בענין שתיקה נכלל גם ענין הנגע לכת עם
 אלקין, וכמו שמבואר במהר"ל (ספר
 אור חדש) וז"ל 'שצט בנימין שהוא הנעיר כי
 הנעיר יש לו הלניעות יותר שהרי לא ילא
 אל הנגלה רק באחרונה ולכך יש לו הלניעות
 וההסתרה'. וכן מייחס השפת אמת (לקוטים
 ל"ח אדר ד"ה ראש חודש) מדת הלניעות למדת
 השתיקה, ומייחס זה לבני של רחל, ולשצט
 בנימין צפרט. והוא באמת מבואר בדברי
 הגמרא (מגילה יג): בשכר לניעות שהיתה זה
 זרחל זכתה וילא ממנה שאל, ובשכר לניעות
 שהיה בו בשאל זכה וילאת ממנו אסתר,
 ומאי לניעות היתה זה זרחל דכתיב (בראשית
 כט, יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא,
 וכי אחי אביה הוא והלא בן אחות אביה הוא,
 אלא אמר לה מינסבא לי, אמרה ליה אין
 מיהו אבא רמאה הוא ולא יכלת ליה, אמר
 לה אחיו אלא זרמאות, אמרה ליה ומי שרי